

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1918-ci il 27 noyabr (Çərşənbə günü) tarixli 50-ci nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

AZƏRBAYCAN

**“AZƏRBAYCAN” QƏZETƏSİ
İDARƏSİNDƏN**

Mürəttib və qulluqların məcəbii artırılması və sair məxari-catin [xərclərin] çoxalmasından naş [ötür] “Azərbaycan” qəzetasının bu gün 27 təşrin-sanidan hər nüsxəsi 70 qəpiyə satılacağına qəzetə idarəsi ümumə elan edir.

**QİSMİ-RƏSMİ
[RƏSMİ HİSSƏ]****Maliyyə Nəzarətində**

- 19 təşrin-sani 1334, Baş kassa müdiri Okiçits qulluğa gəlmədiyinə görə, bu sənəsi təşrin-avvalın [oktyabrın] 26-dən həmişəlik qulluğundan kənar edilir.
- Bu sənəsi təşrin-avvalın 26-dən Statski sovetnik Krestnikov Baş kassa müdiri vəzifəsi ifasına buraxılır.
- Bakı şəhərinin 9-cu uqastokunun vergi müdiri Seminəqov qulluğa gəlmədiyinə görə, bu sənəsi təşrin-saninin [noyabrın] 23-dən həmişəlik vəzifəsindən kənar edilir.
- Göyçay uyezdinin vergi müdiri Yele, bu sənəsi təşrin-saninin 23-dən Bakı şəhərində 5-ci uqastok vergi müdiri təyin edilir.
- Bakı şəhərinin 4-cü uqastok pristavı vəzifəsini ifa edən Hüseyn bəy Əbdürəhman bəy oğlu Paşabəyov bu sənəsi təşrin-saninin 20-dən Göyçay uqastokunun vergi müdiri vəzifəsinə təyin edilir.
- Petropoldar Darülfünunun [Universitetini] ikmal etmiş [bitirmiş] Əkbər Sadıqov 900 manat məvaciblə bu sənəsi eylülün [sentyabrın] 22-dən Gürcüstəndə olan Maliyyə Nəzarəti vəklinin müavini təyin edilir.

- Maliyyə Nəzarəti dəftərxanasının qulluqçusu Abdulla Bağirov qulluğa gəlmədiyinə görə, bu sənəsi təşrin-saninin 18-dən həmişəlik vəzifəsindən kənar edilir.
- Müvəqqətdən Gəncədə yaşayan İosif Balaxevski bu sənəsi təşrin-saninin 15-dən Gəncə xəzinəsinə təyin edilir.
- Maliyyə Nəzarəti xəzinəsinə olan mühasib müavinləri Aleksandr Yeqorov və Viktor Markovski hamın şöbədə yuxarı məcəbii alan mühasib müavinləri təyin edilir.
- Hesabdar qulluqlardan Ağəli Mustafayev, Aleksandr Pozdnıqov mühasib müavinləri və dəftərxana xidmətçiləri Aleksandr Stavrovetki və Levon Xomicev hesabdar qulluqçu təyin edilirlər. Semyon Pavlov xəzinədə dəftərxana qulluqçusu təyin edilir. Bunlar hamısı bu sənəsi təşrin-saninin 11-dən hesab olurlar.
- Bakı xəzinəsinin 1-ci sinif daxildarı [kassiri] Qulam bəy Fətaliyev bu sənəsi təşrin-saninin 19-da 10 günün müddətinə məzuniyyətə buraxılır.
- Maliyyə Nəzarəti dəftərxanasının müvəzisi [pul paylayan] Nina Borisovna Kamenskaya bu sənəsi təşrin-saninin 22-dən hesabdar xidmətçi vəzifəsinə təyin edilir.
- Maliyyə Nəzarəti dəftərxanasının dəftərxana qulluqçusu Vladimir Şleyfer bu sənəsi təşrin-saninin 22-dən həmin dəftərxanada müvəzisi təyin edilir.
- Gəncə xəzinəsinin hesabdar qulluqçusu Ədil Əliyabəyov bu sənəsi təşrin-saninin 15-dən həmin xəzinəyə 2-ci sinif mühasib [buxqalter] təyin edilir.
- Qazax şəhəri sakinası Zoya Lyapina Qazax xəzinəsinə gələn gündən yazıçı [katiba] təyin edilir.
- Gəncə xəzinəsinin 2-ci dərəcə mühasibi Sergy Şaqov məzuniyyətdən qayıtmadıqları üçün bu sənəsi təşrin-avvalın 24-dən qulluqdan kənar edilir.
- Sığnax xəzinəsinin hesabdar qulluqçusu Mixail Vişnyakov bu sənəsi eylülün 16-dən Zaqatal xəzinəsinə 2-ci dərəcə mühasib təyin edilir.
- Göyçay uyezdinin sabiq uryadniki [polis məmuru] İosif Mivdedçev Göyçay xəzinəsinə gəldiyi gündən müvəqqətdən hesabdar vəzifəsini ifa etməyə buraxılır.
- Göyçay xəzinəsinin hesabdar qulluqçusu Mixail Milyukovski nəxos olduğuna görə, öz arzusuna müvəzisi [arizasinə əsasən] bu sənəsi təşrin-saninin 10-dən xidmətdən kənar edilir.
- Salyan xəzinəsinin baş mühasibi Qrunki bu sənəsi təşrin-saninin 23-dən 7 gün müddətinə məzuniyyətə buraxılmışdır.

Azərbaycan Maliyyə naziri
Məhəmmədhasan Hacınski

İSTİQLAL

Çəkilən zəhmətlərin, tökülən qanların, yaxılan xanümanların, axıdılan göz yaşlarının bir təsəllisi vardı: istiqlal!
İstiqlal bir növ hürriyəti-şəxsiyyədi [şəxsi azadlıqdır]. Millətlər şəxsinə məxsus hürriyət, fərdlər hürriyəti, dövlətin və yaxud millətlərin səadətli nəqəti-nəzərindən qüvyd [qeydlər], bəzilər, zəncirlər və hüddüd [məhdudiyətlər] altına alınmaq fərz olduğu kimi, başəriyyətin saadətli üçün daxili millətlərin hürriyəti, tabir-digərli [başqa sözlə] istiqlal, bir taqım qeydlərə məhdud ola bilər.

Digər siyasi hürriyətlər kimi millətlərin istiqlalı da insan övladının böyük məqsədini təşkil edən saadətli-başəri təmin edən yollardan birisidir. Dünya millətlərinin bir gün gəlib də məsud bir aileiy-mədəniyyət [mədəniyyət ailəsi] təşkil edəcəyi biz federalistlərə yabancq bir fikir deyildir. Millətlərin könül rızası ilə əqd edəcəkləri [bağlayacaqları] “Cəmiyyəti-Öqvam” [Millətlər Cəmiyyəti] fikri dünya federalistlərinin əski düşüncəsidir.

Rusiya həyatı-siyasiyyəsində [siyasi həyatında] bu fikir başqa bir yolla qovıdan feila [sözədən işi] gətirilmək istənilidi. Rusiya vəhdaniyyəti-siyasiyyəsi [siyasi birliyi] bütün nəvaqış [qüsurlarına] və manifestinə [mənfii cəhətlərinə] rəğməmlə millətləri yekdigərinə [bir-birinə] rəbt edə [bağlaya] biləcək bir çox rabiteyi-mədəniyyə [mədəni bağlar] hasil etmişdi. Bundan istifadə edilmək istənilidi. Rusiya millətləri arasında bir ittifaq əqd etmək, bir federasyon vücuda gətirmək fikri doğdu. Məhkum millətlərə mənsub olan federalistlər son dərəcədə sədaqət göstərərək bir məqsədin təbii bulunan yolundan sərfi-nəzar edərək, millətlərin kəndi rızasından deyil, məsələnin həllini Rusiya müttəfəklərindən, Məclisi-Müəssisənindən [Təsisçilər Məclisindən] gözlədilər. Məttəəssüf [təəssüf ki], bu xüsusda “kədetlərdən” tutub, “bolşeviklərə” qədar bütün Rusiya partiləri məsələni sözdə bir, işdə başqa bir yolda “həll” etdilər. Nəticədə nə oldu? Orası həpimizə məlumdur. Rusiyanın məhkum millətləri kəndi başlarının çarəsinə baxmaq zərurətində qaldılar. Bu əlim [kədrli] zərurətlər həm Rusiyaya, həm də kəndisindən ayrılmış vilayətlərə pək bahaya mal oldu [baha başa gəldi]. Çox zərərli, çox ziyandır gördülər. Fəqət, istər-istəməz sabit bir fikrə gəldilər. İsbət olundu ki, Rusiyaya bir daha toplanmaq müqəddər [qaçılmaz] isə, bu təqdir yalnız millətlərin kəndi ar-

zularını, kəndi qənəət və istiqlalı-ryələri [fikir azadlıqları] sayəsində mümkün olacaqdır.

Mənə “Rusiya vəhdaniyyəti-siyasiyyəsində [siyasi birliyinə] girmək arzu edərmişiniz?” deyə sorsanız mən “əvət” cavabını verməyə heç tərəddüd etməm. Fəqət, “Bu vəhdətə nasil girmək istərsiniz?” deyə məsələni qurdalasınız, biraz təəmmül edərəm [düşünürəm].

Quləgimə Məclisi-Müəssisən səsi galir: Ufa Həkkumətindən bəhs edirlər. Bu bəhslərdən anlamam. Məclisi-Müəssisən nəsfi [yarısı] bolşeviklərdir ki, məclis əleyhinədir. Rusiyanın nazimi [nizam vericisi] olan Velikorossiya bu gün tamamilə onların əlindədir. Ufa Həkkuməti nərəddədir, o nasil həkkumətdir, bilməyirəm. Bu həkkumətə-lə təyini-münasibət etmək [münasibət qurmaq] üçün rəvilər [rəvayət danışanlar] deyirlər ki, qoşa dibli gəmilərin dibləri arasında dəsayət edərək, yalnız bir aydan sonra məqsədə ermək mümkün imiş. Bu Həkkuməti Rusiyanın kəndisində tanıyan daha yox imiş. Bu Həkkumət sollar tərəfindən qəbul edilmədiyi kimi, Milyukov belə bunun əleyhinə imiş. Bu şəraitə [şərtlərlə] toplanacaq Məclisi-Müəssisən təsadüfi bir məclis olacağı bəllildir. Böylə təsadüfi bir məclisi Rusiya millətləri kəndi müqəddərlərini nasil təpşirə bilirlər? Burası əlbəttə ki, cai-sualdır [sual altındadır].

Hər millət kəndi müqəddəratını təyin etmək səlahiyyətinə malikdir. Rusiya inqilabının düsturu bu. Etifaq dövlətlərinin rəisi-cümhür [prezident] Vilson ağzi ilə təyin əylədiyi şüar da budur. Böylə ikən bizzərrə [zərurət qarşısında] istiqlalını elan əyləmiş bulunan Rusiya qitələrinə [regionlarını] təkrar uyşuduraçaq, bərsidəraçaq, aralarını bulucaq, onlardan müttəfiq və müvafiq bir kütlə vücuda gətirəcək müəssisə nə ufaqların təsavvür əylədiyi məhdud [vəd edilmiş] “Məclisi-Müəssisən”, nə də bolşeviklərin “sovet”ləridir. Böylə bir səlahiyyəti olsa-olsa yalnız Rusiya “Müəssisələr Konqresi” halə ola [dəyşə] bilər. Bu müəssisə 1917-ci sənədə itixab olunan [seçilən] bir Məclisi-Müəssisən qırq-tökük tətimməsi [əlavəsi] deyil, birər həkkumət vüdudu təşkil etmiş milli üzviyyətlərin [orqanların] müəvəsi [barəbar] surətdə göndərməmiş olduğu müəxxəsələrdən [nüməyəndələrdən] təşəkkül edə bilər.

Fəqət bu fikir, Rusiyadan ayrılıb da kəndi həyatlarını qurtarmağa çapalayan millətləri, ümumi sülh kongresinin təmin edə biləcəyi füyuzatdan [feyzlərdən] məhrum etməməlidir. Millətlər sülh kongresini buraxıb da hər-cəmrəç içində yuvarlanan Rusiyanın kim bilir qac zaman sonra halli-təbiisinə gələcəyini gözləyə bilərlər. Onların birər üzviyyəti-siyasiyyə [siyasi orqan, hissə] olub da ray [sə] sahibi bir vüdu olmalarının sülhi-ümumi kongresinə [ümumi sülh kongresi tərəfindən] təsdiqinə böyük bir ehtiyac vardır. Bu ehtiyacdən onları kimsə mən edəməz [uzaqlaşdırıla bilməz]. Bilxəssə [xüsusilə] ki, konqre[s]lə şəxsiyyəti təyin olunmuş siyasi üzviyyətlər daha böyük bir əhmiyyət [inam] və etibarla əqdi-ittifaq edər [ittifaq bağlaya]r və həqiqətən də müttəqəbil [qayğılılı] bir etibar üzərinə uyusur, müstəqir bir birlik vüdu qatırə bilər. Çünki o zaman ittifaqa girəcək hər bir üzviyyət kəndi vəziyyətini bəynəlmiləl bir vəsiqə ilə əmin görəcəyindən, kəndisini daha qüvvətli olan üzviyyətlərin təziqinə qarşı qüvvətsiz gər-mədiyindən, qərarlarında daha sərbəst, binaileht [dolaysizlyə] daha səminli olar.

Türkiyə ilə əqd olunmuş [imzalanmış] müttərikinin [atəşkasın] məvəddini [məddələrin] tətbiq və Qafqaziya qitəsi üzərində təmini-asayiş etmək məqsədi ilə gələn Müttəfiq ordularının komandanı müsöy Tomsonun son bəyannaməsi dəxi məsələnin bu zəmində həll olacağı göstərməkdədir. Müsöy Tomson, “Qara dənizlə bəhrəli-Xəzər arasında vəqe olan ərazinin son müqəddəratı-siyasiyyəsi [siyasi təəly] sülhi-ümumi kongresinə həll olunacaqdır”, deyir. “Millətlər kəndi müqəddəratlarını təyin əyləmək səlahiyyətindədir” [şüari-müqəddəsini [müqəddəs şüarını] yıldızlı bayrağının üstündə calı xətlə [qalın hərflərlə] yazmış olan Vilson həzrətlərinin müttəfiqi, bütün dünya hürriyətpərvərləri [azadlıq-sevərləri] tərəfindən tarixi-inqilabı bir kitabı-müqəddəs kimi oxunan Fransanın silah arxədəxi, əsasi-idarəsi muxtəriyyəti və hürriyəti əqamininə [üqümələrinə; prinsiplərinə] istinad edən Britaniya ordusunun komandanı başqa dürlü hərəkət edəməzdi. Bu gün Qafqaziya ərazisi üzərində həqiqi-hayat və həqiqi-millərləndən bilistifadə [istifadə edərək] elanı-istiqlal etmiş bulunan Azərbaycan, Şimali Qafqaz, Gürcüstən və Ermanistan ərazisi və mülliyəyindən bəhs olunmayrız, bunun səbəbi bir dərcəyə qədər bəllidir. Çünki bu yeni təşəkkül edən həkkumətlər Müttəfiqlər tərəfindən hələ tanınmamışdır, fəqət bu tanınmamış sülhi-ümumi kongresində tanınmayacaqlarına, əlbəttə əhdilə olamamz. Fövqəzizir [yuxarıda deyilən] bəyannamə bu kimi məsələlərin həllini ümumi sülh kongresinə həvalə edir.

Sülh kongresindəki müvəffəqiyyətimiz isə kəndi idrakımızda, dirayətımızda, rəftar və səbatımızda bəgü bir məsələdir. Kəndi istiqlalımız, qonşularımızda da istiqlalını, kəndi hürriyətimizi, onların da hürriyətini təqdir və təqdis edilmə [müqəddəs qəbul edək]. Bu vaxta qədər tərəfeyinin [hər iki tərəfin] işlədiyi qəbəhətləri unudalım, ermənilərlə, ruslarla, bütün vətəndaşlarımızla, gürcü qonşularımızla olan məsələlərimizi sülh və müəsalimətlə [əmin-amanlıqla] bitirəlim. Adam-ağıllı [ağillı-başlı], Avropakarı [Avropa tərzində] bir idarə, bir məclis, bir həkkumət təsis edilmə də həmin Amerikaya, Avropaya admlar göndəralim, isbatlı-loyaqət [loyaqətimizi isbat] edəlim, deyəlim ki:
Çəkilən zəhmətlərimizin, tökülən qanlarımızın, yaxılan xanümanlarımızın, axıdılan göz yaşlarımızın yalnız bir təsəllisi var:
İstiqlal!

M. Ə. Rəsulzadə

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

(14 təşrin-sanida [noyabrda] “Royer” ajansı məlumatı)

Klemansonun isticəvb [sorghusu]
Klemanson Paris Darülfünununun [Universitetinin] Hüquq şöbəsi müdirinə müraciətə, kayzer Vilhelmin təslimini tələb etməyin beynəlmiləl qanunca cayz [yolverilən] olub-olmadığını sual etmişdir.

Ehtiyatkarın tədbirlər
Brükseldə almanlar tərəfindən görüldüyü xəyanətdən dolayı hər yerdə Müttəfiqlər orduya münasib ehtiyatkarına tədbirlər ititxaz edirlər [görlülər].

Namur nəhri boyunca Köln şəhəri üzərinə ingilislərin bir tərəfdən yürüdükləri halda, digər tərəfdən də üç ingilis ordusu hər bir təsadüfə qarşı hazırlanırlar.

Almaniya aclığı
Milli Həkkumət üzvü Şeydəman Almaniya ərzaq qəhatliyi haqqında yazdığı elanı-ümumisində Almaniya xalqı üçün Etifaq dövlətləri lazımı ərzaq göndərsələr, alman xalqı bunlara çox minnətdar olacağıni söyliyər. Komissiya Laheyda olan Amerika səfəri ya-

nına gedib, bizim əzab və məsaqəqə bir intihə çəkmək [nahayət vermək] üçün kömək göndərliməsini biraz tələsdirməlidir. Həç bir vaxt müharibə indiki kimi, böylə qəddərənə və xalqın həyatına və məişətinə təcəvüz edən böylə bir dairədə olmamışdır. “Aclıq” müharibəsi bizim qadınlara və çocuqlara qarşı ən rəhmisiz və aman-siz mübarizədir. Bunun xəsarəti, qanlı müharibələr nəticəsindəki xəsarətdən möhlikdir [daha öldürücüdür]. Bu müharibənin gələcəkdə bizə bağışlayacağı nəticələri görmək üçün analarımızı çocuqlarımıza baxmaq basdır. Aclıqdan, qansızlıqdan tölvid edən [törəyən] əmva [növbəvi] xəstəlikdən hamılı qadınların iyirmi faizi tələf olmuşdur. Gündə yarım litr südə çocuqlar da doymadığından, bunlar da aclıq bələsinə mübtələ olmuşlar. Böylə ki, aramızda ölüm ittifaqi [hadisələri] otuz faizə varmışdır. Ana və çocuqların miyanında [arasında] aclıq tam mənası ilə hökmfərma [hökmran] olmaqla bir çox qurbanlar alır. Həqiqətən, Almaniya hazırda mühdış [dəhşətli] bir hal keçirməkdədir. Son atəş açılması ilə tərəfi-müqəbil [qarşı tərəf] üçün xitəmpəzir olduğu [sona qatdığı] halda, bizim xalq üçün mübahisə üz ərasında hələ qurtarmamışdır. Həqiqi sülh bizim üçün fəhlə qüvvəsinin yenidən dirilməsi ilə və lazımı ərzaq almaqla olacaqdır.

Moqilyov, 15 təşrin-sani

Minskdən verilən məlumat görə, şəhər inqilabçı alman qoşunları tərəfindən işğal edilmişdir. Səldat nümayəndələri surası təşəkkül tapmışdır. Almaniya Fəhlə və Əşğər Surası bütün Fransa, İngiltərə, İtaliya və amerikalılara bir müraciətnamə təb' və nəşr etmişdir [çap etmiş və yaymışdır]. İşbu müraciətnamədə deyilir:
“Biz sabiq düşmənlərimizin hisslərinə müraciətin [müraciət edərək] sipərlər üzərindən qardaşlıq əllərimizi onlara uzadıq. Fəhlə öz həkkumatlarına nüfuz yetirməlidirlər ki, gələcək sülh, qardaşlıq sülhü olsun. Almaniyanı aclıq ölümünə məruz buraxan mütərikə şəraitini [atəşkas şərtlərini] yüngülləşdirmək üçün çalınsız. Çalınsız ki, gələcək sülh millətləri tabah [məhv] etməsin.”

Alman Xaricəyə nəzirinin müraciəti

Alman Xaricəyə naziri Vaşinqtonda Baş katib [Dövlət katibi] Lansinq bəylə bir müraciətdə bulunmuşdur: Almaniya Həkkuməti və alman camaəti Amerika rəisi-cümhurunun [prezidentinin] Almaniya ərzaq şeyləri göndərliməsina razi olduğundan məm-nuniyyətlə xəbərdar olmuşdur. Ehtiyac xəbri təcilidir. Əgər müttərikə şəraitinin [atəşkas şərtlərinin] qəbulu, cəbhədən axıb gələcəkdə olan ordunun Almaniya daxilində olan ərzaq mövcudu ilə təmini, əbluka [məhsulata] davamına görə Şimal və Baltik dənizləri münasibətinin [alaqəsini] dayandırılması gün-gündən bizim halımızı müşkülətlə salmaqdadır. Hər-cəmrəçlik təhlükəsi ancaq təcil müəvənatla [kəmək] raf ola [aradan qaldırıl] bilər. Buna binaən [gərə], sızdən rica edirik ki, alman camaətinin aclıq və anarşi həlakətindən [öldürükdü, həlak edici təhlükədən] xilas etmək və vətənimizi bu pis haldan qurtarmaq üçün Amerikanın nə cür müəvənat olacağıni aşkar etməkdən ötrü Laheya və ya başqa bir yerdə, al-man vəkili [nüməyəndələri] yanına Amerika vəkili [vəkili]nin göndərilməsi xahişimi Cümhuriyyəti rəisina yitərsiniz. Ola bilər ki, mümkün olduğu təqdirdə müəvənat işləri təcrübəli və məşhur Stuverə tapşırılsın.

Alman Bitərəf Firqəsinin dəvətnaməsi

Alman Bitərəf Sosial-Demokrat Firqəsi “Beynəlmiləliyyətdə, fəhlələrə, firqə yoldaşlarına” ünvanlı dəvətnamə nəşr etmişdir. Bu dəvətnamədə əvvəlcə Almaniya inqilabının səbəblərindən və məqsədlərindən bəhs olunub, sonra ağır müttərikə şəraitinin [atəşkas şərtlərini], qardaşlıq və əzəlliyə əsasında təza həyat bərpə edilməsini müşkülətlə salması təsdiq edilmişdir. Dəvətnamədə deyilir ki:

“Brest-Litovsk sülhünə razi olan alman siyasiyyunları [siyasətçiləri], Müttəfiq dövlətlə[rin] onları təziq altına almalarından şikayət etməyə haqqı deyildirlər. Beynəlmiləl ittimai əhval tərəfindən bizə verilmiş olan məzkur [adı keçən] sülh müəhidnaməsi [müəviləsi], hənçinin Bükres müəhidnaməsinə əleyhinə var qüvvəmizlə mübarizə edirdik. Bu təcavüzü dəf etməkdən ötrü kifayət qədar qüvvətli olmadığımızı ürak sızıntısı ilə hiss edirik. Bu səhvi düzəltmək arzusu bizdə inqilabə bais olan bir qüvvə oyandırdı. Dünya rus millitərizmindən əzad olduq halda, bizim məmləkətimizdə təcavüz və təərrüz [sülh] siyasiyyə əleyhinə və təza müharibələr təkrar olmasına imkan verməmək üçün mübarizədə bulunmaq növbəsi sizindir. Bizim əhdimizə buraxılan əşğər şəraitini qəbul etməklə lüzumiyət qarşısında əylirlir. Mütərikə şəraitinin əğriliğindən sizə şikayət edib, bu tövr təcavüz və təərrüzlərin bərtərəf edilməsi [dəf edilməsi, aradan qaldırılması] üçün mümkün qədər çalışacağımıza əmin oluruq.”

- Almaniya ərzaq hersoq və knyazlar həkkumət işlərindən əl çəkməkdədir. Səldat Vəkilləri Surası hər yerdə həkkuməti öz əlinə almaqdadır. Hersoq və knyazların əmvalı [malları] bir çox yerlərdə zəbt edilir.

- Amerika Beynəlmiləl [Hüquq] İttifaqının üzvü doktor Karl Strupp, Amerika rəisi-cümhuru [prezidenti] Vilsona böylə bir müraciətdə bulunmuşdur:

“1917 sənəsi aprelin 2-də, Konqre[s]də söyliyidiniz nitqədə izhar etmişdiniz ki, alman milləti ilə müharibə etməyirsiniz və sizin alman millətinə məhəbbət və məhrabənçilərdən başqa bir hissizin yoxdur. Amerikanın müharibə elan etdiyi həkkumətlər dəxi yoxdur. Hal-hazırda alman milləti ancaq əzad olmağı və sizin təntənəli bir surətdə elan etdiyiniz Millətlər İttifaqı əsasınca hamı millətlərlə sülhə yaşamağı arzu edir. Lakin, mütərikə şəraitindən [atəşkas şərtlərindən] aclığa məruz olan alman milləti üçün yaşamaq və ya Millətlər İttifaqına daxil olmaq heç mümkün deyildir. Buna binaən [gərə], samimiyətlə sizdən əlcinə rica edirik ki, müttəfiqlərinizi insanlığa yaxışmaz ağır şəraitdə isardən vaz keçirilmək üçün icrayi-nüfuz ədəsiniz [nüfuzunuzdan istifadə edərək onlara təsir göstərsiniz].”

- Liondan xəbər verirlər ki, İngiltərə ilə Fransa arasında əqd edilən [bağlanan] müəhidyə [səzişə] görə İngiltərə Həkkuməti Fransa yarım milyon ton həcmində təza gəmi vermişdir.

- İngiltərə mətbuatının verdiyi xəbərə görə, Məclisi-Əyan [Lordlar Palatası] ilə Parlament üzvlərinin müttəhid [birgə] iclasında Lloyd Cörq qəti surətdə təkid etmişdir ki, qalıbiyyət, məsəi [məmək] və hasilat [istehsalat] təşkilatlarının şüari ilə münasibəti olan islahatdan ötrü istifadə olunmalıdır. Lloyd Cörq hal-hazırda hökmfərma [hökmran] olan inqilab ruhundan bəhs edib deyir ki, mən bolşevizmədən və inqilabdən qorxmayıb, ancaq itxilafə [fikir ayrılıq] və iritədən ehtiyat edirəm.

- Rəisi-cümhür Vilson Konqre[s] palatalarının hər ikisində mütərikə şəraitini [atəşkas şərtlərini] elan etdikdə, Mərkəzi həkkumətlərin əhvalını yüngülləşdirməkdən ötrü, insaniiyyət-

pərvəranə iqdəmat götürüldüyünü [addımlar atıldığını] xəbər vermişdir. Vilson sülh şərtlərinin uzadılması haqqında öz bədbinə nəzərində demişdir ki: “Hərgəh alman milləti sülh səzişini yolunu tutub və itxilafərin [fikir ayrılığını] bərtərəf etsə [aradan qaldırsa], Müttəfiqlər hər cür müəvənat [kəməkdə] bulunmağa çalışsınlar.

- Kantemirovka, 17 təşrin-sani. Bir kakaz əlayı cəbhəyə gətməkdən imtina etmişdir. Uşaqçılar tövqif [həbs] edilərkə uşyan yatırılmışdır. Alman məlumat görə, hərbi əsirlər Bryansk tərəfinə yürüyürlər. Almaniya və Avstriyadan 400 minadək rus əsirləri gələcəkdədir. Bunları doyurmaqdan ötrü teleqraf [teleqraf vasitəsilə] əmr verilmişdir. Tula-Oryol-Bryansk xətti ilə 100 minadək əsir gələcəkdədir. Tədqir ittixaz ediləmsə [tədbirlər görülməzsə], ətraf əhalisinə böyük xəsarətlər yitəcəkdir.

- Berlində olan Əmələ [Fəhlə] və Səldat Vəkilləri Şurasının icraiyə komitəsi bir para firqələrin arzu etdikləri kimi xalq qvardiyası təşkilini lüzumsuz görmüşdür. Çünki əşğərlər özləri izhar etmişlər ki, onlar Əmələ və Səldat Vəkilləri Şurasının əmrinə görə hər vaxt inqilab fütuhatını [nailiyətini] müəhidyə üçün qanlarını tökməyə hazırdırlar.

- Berlində olan hamı əşğəri təşkilat və Dobritz hava dastəsi ilə Köniqşberq Birinci qolordusu nümayəndələrinin iştirakı ilə vəqe olan səldat ittiməsində [yığıncağında] çəğirilmiş lazım gələn və məsruyyətin birinci əsası olan Milli Şuranın davatını Həkkumətdən tələb etmək təklifi müttəhidləqəvl [yekdillik] qəbul olunmuşdur.

- Londonda xəbər verirlər ki, müttərikə [atəşkas] imzəsindən sonra 14 gün ərzində təminat almanlar hamı sualıt qayıqları 10 zirehli, 6 böyük kruvazər [kreysər], 8 yüngül kruvazər və 50 dana yeni minanosları [torpedo gəmisini] Müttəfiq dövlət limanlarına gətirməyə söz vermişlərdir.

QƏZƏTLƏRDƏN**Müttəfiqlərin hücumu**

Petroqraddan verilən məlumat görə, Müttəfiqlər işbu günlərdə Arxangelsk yolunu tutmaq istəyirlər. Müttəfiqlər Şenkursk-Velsk dastələri qarba tərəf yürüməkdən ötrü lazımı hazırlığı görmüşlər.

Haci-Tərxan nəhiyəsində

Bolşeviklərin mürəvvi-ci-əfkəri [fikirlərini] yayan, mətbuat orqanı] olan “K. Q.” xəbər verir: “Haci-Tərxan təhlükə altındadır. İdil nəhrindən əlaqəmiz kəsiləcəkdir. Ağ qvardiyalılar Haci-Tərxan dəmiryolunu tutmuşlardır. Üçüncü və yeddinci sura əlayları firar etmişlər. Svetli Yarda macar taboru düşmənlər tərəfinə keçmişdir.”

Şuranın yandırılması

Jizdrede [Kəluqa quberniyasıdır] əzad bazar təktü mən [qadağan] edildiyindən, kəndçilər Şura müllətinə neft töküüb yandırmışlardır. 8 komissar, 16 xidmətçi tələf olmuşdur.

Ermanistanda səfərbərlək

Ermanistan Həkkuməti 20-25 yəşnadək bütün cavanları təcili surətdə tahti-silahə [silah altına] davət etmişdir.

**CƏFƏROVUN İSTİZAHİ
[İZAHAT TƏLƏBİ]**

Gürcüstan Cümhuriyyət Həkkuməti nəzəndə Azərbaycan siyasi nümayəndəsi Məhəmməd Yusif Cəfərov canabları Gürcüstan Xaricəyə Naziri Geqeciqoriya böylə bir məktub göndərmişdir:

“Hörmətli, Yevgeni Petroviç!
“Kafkazskoye slovo” qəzetasının 15 noyabr tarixli 247-ci nömrəsində “Asxətavov” qəzetəsindən biltürümə [tərcümə edilərək] “Müvəzəkərlər” [bəhs girənlər; yalanan məbahisə edənlər] ünvanlı bir məqalə dərc edilmişdir. Bu məqalədə Azərbaycan Cümhuriyyəti və onun məsul nümayəndələrinə qarşı bir çox yalan təərrüzlər [hücumlar] və “türk müzduru Xoysklar və Cəfərovlar”, “Azərbaycanın böyük və kiçik sultanları callad Xoysklar və Cəfərovlar”, “Azərbaycan demokratiyası calladları”, “30 min maqtul[un] [qətl edilmiş şəxsin] calladları” “Cəhənnam quyları müxtəreləri” [ixtiqarları, yaradıcıları] və sairə kimi fəhşlər [söyüşlər, təhqirlər] yazılmışdır.

Yənə həmin “Kafkazskoye slovo” qəzetasının 16 noyabr tarixli 248-ci nömrəsində “Asxətavov” qəzetəsindən müqəttəbs [iqtibas edilmiş, götürülmüş] “Cəhənnam quyları” ünvanlı bir məqalədə dəxi, Azərbaycan Cümhuriyyəti barəsində yənə o məzmununda sözlər yazılaraq 30 min adam[ın] qətl təkid edilir və deyilir ki: “Xoyskilər, Cəfərovlar həkkumətinin yaratdığı cəhənnam quylarını ən böyük canilərin bəla fikri, zehni götürməz.”

Gürcüstan Cümhuriyyəti Xaricəyə Nəzarəti başında durduğunuz üçün bu xüsusda sizə xəbər verərək sual edirik. Gürcüstan paytaxtında nəşr olunan bir qəzetədə əcnəbi və Gürcüstanın dostu olan bir dövlət və onun məsul nümayəndələri haqqında böylə hücumlar və fəhşlər yazılması caiz [uyğun, icazə verilən] görür-müsiniz? Və əgər görmürsünüz, o halda Həkkumətiniz Azərbaycan Cümhuriyyəti, onun Rəisi-vükaləsi [Baş naziri] və siyasi nümayəndəsinə qəzetələr[ini] fəhş və iftiralarından nə kimi tədbirlərlə təmin edə biləcəkdir?”

BAKİ XƏBƏRLƏRİ

- Sraqəğün xüsusi qatarla Həkkumət sədri Tapa Çeremoyev başda olmaq üzrə Şimali Qafqaziya müəxxəsələri [nüməyəndələri] Bakıya varid olmuşlardır [gəlmişlər]. Bunlar general Tomsonla Şimali Qafqaziya haqqında müzakirəyə girişmək üçün gəlmişlərdir.

- Ərzaq Nəzarəti Dərbəndə aparmaq üçün Hacı M. Məhəmmədnağı oğluna 30 min papiroso, 5 put məxorqa, 5 put yarpaq tütün, 1 yeşik sabun, 3 put tütün, 5 yeşik gil

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1918-ci il 27 noyabr (Çərşənbə günü) tarixli 50-ci nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

- Britaniya Hökumətinin düsturülməli [tapşırığı] ilə İrandaqı Britaniya ərzaq təşkilatı Bakı əhalisindən ötrü xüskbar [quru meyvə], düyü və lobya alır. Böyləliklə hər həftə Bakıya 40 min put ərzaq gətiriləcəkdir.

- Kəsbkarlar İttifaqının [Həmkarlar İttifaqları Şurasının] sədri “Türk Ocağına” müraciət edib fəhlə klubu və əşyasını təhvil verməyi təklif etmişdir. “Türk Ocağı”, Kəsbkarlar İttifaqının nümayəndələrini müzakirə [danışqlara] dəvət etmişdir.

- Təşri-nəsinin [noyabrın] 25-də bütün Port dairəsi [fəhlələri] səhərdən tətil elan edərək eyül [sentyabr] ayının məvaciblərini tələb etmişlər.

- Britaniya Hökuməti əmiri ilə Bakı ilə Ənzəli miyanında [arasında] həftədə dörd vapore işləyəcəkdir.

- Mərkəzi Ev Komitəsi cəmbindəki [nəzindəki] Ərzaq şöbəsinin Britaniya Hökumətinə verdiyi məlumatdan anlaşılmışdır ki, Bakı və ətrafında 350 min əhali yaşayır.

- İsbu günlərdə Bakıdaqı erməni ziyalılarının bir neçə iclası olmuşdur. İclasda Bakı Erməni Zəhmətkeş Ziyalılarının İttifaqı nam [adlı] təşkilat barəsində müzakirədə bulunmuşdur. Axırncı iclasda 40 nəfərə kimi ünəs [qadın] və zükür [kişi] iştirak etmişdir. İttifaqın məqsədi, erməni milləti miyanında [arasında] iqtisadi, cismi [fiziki] və mədəni məsələlərin təbliği və qonşularla əlaqəyidostanə peyda etməkdir. Xüsusi bir komission intixab edilmişdir [seçilmişdir] ki, nizamnəmə tərtib versinlər. Komissiona Taqyanosov, Manandyan, Kara-Murza və İxşanyan intixab edilmişlər.

Ədəbi sütunlar

MƏHTABİ-ŞİTA

Karpat xatirələrindən

1

Doğmuş o yanda bir ay, ruyi-münəvvərlə Rə'si-cəbalədə cazib vəchi-müdəvvarilə Getdikcə yüksəlirdi parlaq fəzaya doğru Ol ələmi-büləndü-heyrət-fəzaya doğru Pək çox da cazib idi rüxsari-feyziyə Aydınlatırdı xaki ruyi-nigəh-şikarı Rövnaq-füruzi-ülvi, mehtəbi-zilətafət Vermişdi dağa-daşə nur ilə bir ziyafət Guya qucaq-qucaq həp sərpilmiş idi kövkəb Pək sairənə idi ol leyləyi-mükövkəb Yer bəmbəyazdı qarlı, ətraf cümlə kuhsar Dağlar, əvət o dağlar həp abidəti-ə'sar Maha baxıb dururkən gəldi şü söz dodağa: Türk ələmi yixiləməz, bənzər dedim şü dağa Bir gün qaçar qarənliq, millət hilali parlar Fatehların, Səlimin nuri-cəlalı parlar Məşriq yerində parlar mahi-zəfər-nəməmiz Bir gün görər hilali müzlüm qəlm səməmiz Bir gün gələz şü yurda bir zümreyi-rəhəməz Azad olar, əminəm, bu arzı-pürbəhəməz Azadə bir həyatə məzhər olar bu millət Əlbət ölər əsarət, əlbət ölər bu zillət. Ölsün deyirdim işta zülmü sitəməkarənəm Olsun cahana varis tığı müzəffarənəm.

Əbdülsəlimzadə Məhəmməd Hadi

GÜRCÜSTANDA

“Qruziya” qəzetəsinin 19 təşri-nəni [noyabr] tarixli nömrəsində işbu xəbər nəşr edilmişdir:

Tiflisdə mövsuç [etibarlı] mənbələrdən xəbər alınmışdır ki, İngiltərə və Fransa hökumətləri Gürcüstanın istiqlalyyətini əsasən təsdiq etmişlərdir.

İdarədən: Biz bu xəbərin doğru olduğunu bilmirik. Fəqət, hər halda biz inanırıq ki, Gürcüstanla bərabər başqa Qafqaziya cümhuriyyətlərinin də istiqlalyyətini Müttəfiqlər və təsdiq edəcəklər.

Dinamit

Təşri-nəsinin 13-də Tiflis tramvay mövqifinin [stansiyasının] yanında fəhlələr tərəfindən yerə basdırılmış bir put dinamit tapılmışdır. Dinamit tapılan yerdə milli qvardiyadan qaraqol [qarovaluç, keşikçi] qoyulmuşdur. Təşri-nəsinin 14-cü gəcəsi qaraqola namalüm bədəfkarlar tərəfindən atəş açılaraq yüngül surədə yaranmışdır.

Təşri-nəsinin 17-də Tiflisdə Vere körpüsünün sağ tərəfində dinamit güllələri tapılmışdır. Məhəlli-hadisəyə [hadisə yerinə] milli-siyə müdiri Uruşadə, general-qubnətern Məzniyev gəlmişdir.

İDARƏYƏ MƏKTUB

Müdiri-möhtərəm! Acizənə rica ediriz, bizim bu bir neçə kəlmə ərzimizə qəzetiniz bir guşəsində yer verəsiniz.

Məlum olduqı üzərə beş gündən ziyadədir ki, Azərbaycan dəmiryolunun “Sanqaçal-Buta” hissəsi xarab olub, hərəkət kəsilmişdir. Lakin, buna baxmayaraq məzkur [adi keçən] dəmiryol idarəsi nədənsə sərnişinlərə Bakı mövqifinə [stansiyasına] qədər bilet satmaqda davam edir. Böylə ki, bu günlərdə biz 300 nəfərə kimi sərnişinlər (arvad, uşaq və kişilərə) Gəncədən Bakıya qədər bilet satdırlar. Biz isə yolların xarab olmasından xəbərdar deyildik. Hacıqabul mövqifinə çatdıqda, bizə yolun xarab olmasından məlum edib düşürtdülər. Orada bir çox azar və əziyyət çəkdikdən sonra böyük zəhmətlərlə piyada olaraq Bakıya gəldik. İndi bununla möhtərəm dəmiryol idarəsindən sul ediliz. Mümkün deyildi ki, sərnişinlərə yolun xarab olmasını bildirib və vaxtın gedən mövqifə qədər bilet satılardı və xırda uşaqlar və arvadları bu qədər əziyyətə düşər etməyəydilər? Sərnişinlərin çəkdiyi əziyyət intahəsizdir, təsvir etmək mümkün deyildir. Hər halda Dəmiryol İdarəsi məmurlarının öz işlərinə laqeyd baxmalarına təəccüb etməlidir. Binaileyh [ona görə], nazir həzrətlərinin diqqətini böylə nöqsənə cəlb etməklə lazımi tədbirlər ittixaz edilmasını [görülməsini] rica edirik.

İmzalar

ELAN

Bakı İkinci zükür [oğlanlar] gimnaziyası cəmbində [nəzində] kamilan [tamamən] milliləşmiş əlifbə şöbəsi açılır. Bu şöbəyə daxil olan uşaqlar türkca təlim alacaqlar. Əhalinin nəzəri-ətinası [diqqəti] bu milliləşmiş əlifbə şöbəsinə cəlb olunaraq, uşaqların qeyd etdirəcəklərinə ümid ediliz. Qeyd etdirərk istəyənlər məktəbin dəftərxanasına müraciət edə bilərlər.

725 7-3

ÇAY-QƏND

Bakı Şəhər İdarəsi bununla aşağıdakı kəndlərin vəkillərinə elan edir ki: Əhmədli, Keşlə, Zığ, Biləcəri, Binaqadi, Digah, Şağın, Pirsəği, Məhəmmədli, Fatmay, Türkan, Güzdək, Nardaran, Bilgəh, Xırdalan, Xocahəsən, Buzovna, Qobu, Zirə, Kürkənd, Qala, Şüvalan, Goradil, Maştağa, Hövsən, Novxanı, Kürdəxanı, Hökməli, Mərdəkan və Binə kəndlərinə bu gələn dekabr ayının 7-dən 12-ədək Ərzaq şöbəsinin anbarlarından çay və qənd veriləcək ki, camaata paylansın. Hər adam başına yarım (1/2) girvənkə qənd və bir asmuşka (1/8) çay.

Fiati: Qəndin girvənkəsi 3 manat və çayın girvənkəsi 28 manatdan. Ona binaan [göra] yuxarıda yazılan kəndlərin vəkillərinə təklif olunur ki, indi kənddə olan camaatı siyahı edib həzirdə nə qədər adam olduğunu [u] adbaad və hər külfətdə neçə nəfər olduğunu [u] iki vərəqdə, yəni iki ədəd siyahıda yazsınlar. Siyahı vərəqəsinin biri vəkilə qalır, o biri vərəqi nə qədər çayın və qəndin pulu əyləyirsə camaatdan yığıb, yığılan pul ilə bərabər kəndin vəkilli “Natsional” qəstinasindəki [mehmənxanasındakı] Ərzaq şöbəsinə verib, çay, qənd almaqdan ötürü qəbz [order] alınmalıdır.

Kəndlərin vəkilləri kənd camaatından qənd və çay almağa şəhadətnamələri almaldır. Camaatın siyahı vərəqəsi kənd kəndxudəsinin imzası və möhürü ilə təsdiq olunmalıdır. Kəndxuda, vəkil və qeyri adamlar hansılar ki, külfətdə olan adamları doğru göstərməyələr və ya qənd, çayın paylayan vaxt doğurluqca bulmayanlar təftiş olandan sonra onlara çay və qənd verilməyəcək və ondan əlavə dava zamanında olan qanuna görə [müharibə dövrünün qanunlarına görə] şiddətli cəzaya məbtəla olacaqlar.

Siyahı vərəqəsi dekabr ayının 12-dək Ərzaq şöbəsinə təqdim olunmalıdır. Ayın 12-dən sonra heç şey verilməyəcək və vəkilləri və ya qeyri adamları bu tarixdən sonra Ərzaq şöbəsi qəbul etməyəcək. Qənd və çay kənddə gəldikdən sonra kəndxuda və vəkil qənd, çay siyahı üzü ilə camaatın hüzurunda elan olan qəndə, yəni bir adam başına 1/2 girvənkə qənd, 1/8 çay paylamalıdır.

Bakı, 26 noyabr 1918

Ərzaq şöbəsi

6/7

MALİYYƏ NƏZARƏTİNİN ELANI

Azərbaycan Cümhuriyyəsinin hamı aliş-verişçilərinə elan olunur ki, bəndrolsuz tənəkə, papiros və siqaralar satmaq, necə dükənlərdən və əldə satmaq üçün və bu malları həm Bakıdan çıxartmaq Hökumət tərəfindən məmnundur [qadağandır]. Hamı yuxarıda sayılan malları aliş-verişçilər gərəkdir, yəddi gün ərzində xəbər versinlər mövqə gömrük idarəsinə ki, o mallardan gömrük alınsın. Əgər aliş-verişçilər özləri istəsələr öz mallarına bəndrol vursunlar, gərəkdir yəddi gündə versinlər, əgər verməsələr bu mallar Hökumət tərəfindən zəbt olunub kəndliləri həm Hökumətə cavabdehəndə olacaqlar [Hökumət qarşısında məsuliyyət daşıyaçaqlar]. Aliş-verişçilər istəsələr bəndrol almağa məşrubat [içki] vergi idarəsindən ala bilərlər. Qeyri-əzan [bundan əlavə] bu mallar həc cins “a” [yüksək keyfiyyətli] mallardan hesab olunurlar. Əgər yuxarıda yazılan əmrləri aliş-verişçilər yerinə yetirməsələr, Azərbaycan Cümhuriyyəsinin qanununa görə cavab verəcəklərdir.

Maliyyə naziri

6/4

BAKI ƏHALİSİNƏ

Bakı Şəhər İdarəsi çörək yoxluğunun səbəblərini göstərməyə özünü borclu bilir. Əvvəla, Türk Ordusunun Bakıdan köçməsinin nəşi [ötrü] dəmiryolları yükə dolmuşdur və sıyanın [ikinci olaraq] Zaqafqaz dəmiryolu axırncı yağışlardan çox zərərddə olmuşdur [zərər çəkmişdir]. Bu səbəbdəndir ki, dəmiryolları ilə ərzaq gətirmək çətinləşib, bu axırncı həftədə taxıl heç gəlməmişdir.

Təzliklə dəmiryolu təmir edilməsi üçün Hökumət tərəfindən tədbirlər görüləcəkdir. Bu yaxında Lənkəran və İran yolları daxi açıldıqda, Bakı Şəhər İdarəsi yenə də bazarda çörəyin bollaşmasına ümid ediz.

Böylə müşkül halda camaatın imdadına yetişmək üçün Şəhər İdarəsi Ərzaq şöbəsi qəbaqca hazırlanmış arpa ununu çörəkçilərə paylayıb, çörəyin girvənkəsini 2 manatdan satdırmışdır. Bu dükənlər siyahısı xüsusi elan olmuşdur.

Şəhər İdarəsi əhaliyə müraciət edib, camaatın təşvişə düşməməsinə rica edib, bu yaxında ərzaq qəhətliyinin rəf edilibəyinə [aradan qaldırılacağına] inandırır.

Bununla belə, Şəhər İdarəsi aliş-verişçilərə öz vətəndaşlıq vəziyyətlərini unutmamalarını təvsiyə edib, məişətin bu çətin zamanında əzağə gizlədib qiymətlərinin bəhəşdirməməsinə və hər bir növ ilə ərzaq yoxluğunun asanlaşdırılmasına səy etmələrini rica və təmənnə edir.

Bakı Şəhər qlavası

[Şəhər İdarəsinin raisi]

İlyuşkin

6/2 2-1

ŞURAYI-MİLLİ ƏZALARINA

Şurayı-Millî əzaları noyabrın 16-sına dəvət edilmişkən, bir çoxları hələ Bakıya gəlməmiş və nə səbəbə daxi gəlmədiklərini bildirməmişlərdir. Şurayı-Millî rəyasəti əzayı-müşərəleyhimin [haqqında danışılan üzvlərin] bəhəməhəl [müttəqə] dekabrın 3-də Bakıda bulunmalarını rica edir.

Şurayı-Millî raisi:

Məhəmməd Əmin Rəsulzadə

6/6

ŞURAYI-MİLLİ İDARƏSİNDƏN

Şurayı-Millî dəftərxanasında xidmət etmək üçün türkca və rusca bilər təcürbəli bir mürtəcim lazımdır. Xahiş edənlərin Şurayı-Millî rəyasətəinə müraciəti tövsiyə olunur.

Şurayı-Millî idarəsi müdiri:

Məhəmməd Said

6/5

BAKI ŞƏHƏR İDARƏSİ ƏRZAQ ŞÖBƏSİ

Tərəfindən aşağıdakı çörəkçi dükənlərinə arpa unu buraxılıb, camaata girvənkəsi 2 manatdan çörək satılacaqdır.

Beli qoroddə:
Müstəhlik cəmiyyəti – “KÇNİTO”
Müstəhlik cəmiyyəti – “Şibəyev”
Çərni qoroddə:
Müstəhlik cəmiyyəti – “Nobel”
Baylovda:
Baylov şosesində 84 – Kiriyaqindinin dükanı
Baylov şosesində 84 – Müheyyn Fərac oğlu

Şəhərdə:
Şamaxınski 15 – “Qreysiya”
Şamaxınski 26 – Şeremetyev
Krasni krest cəddəsində 18 – Popondopullo
Merkuryevski cəddədə 19 – İvanov
Krasnovodski cəddədə 39 – Eftivulis
Nijni Priyut cəddəsi Krasnovodski küncündə 144/53 - Komişidi
Çadrovı və Tatarski cəddələrin küncündə – Xristopulo
Vodovozni cəddədə 10/12 – Elifiriadi
Balaxanski 84 – İqropullo
6-ıncı Zavağzal Poroxovoy cəddənin küncündə 12/22 – Kirakosyans

Stanislavski cəddə 66 – Xaçaturyans
Stanislavski cəddə 97/99 – Ovanesyans
Şaxski cəddə 35 – Məşhədi Abdulla Abutalıb oğlu
Bolşoy Morskoy Balaxanski cəddənin küncündə 80/45 – Faqurin
Bolşoy Çəmbərakənd cəddəsi 83 – İbad Abdulla oğlu
4-üncü Qanlıtəpə Tatyanınski cəddə küncündə – Avakov
Aleksandro-Nevski sırımada – İsmayilov

Sabunçuda:
Dmitriadi (Kazak çörəkçi dükani) – Cavadovun 92 nömrəli evi
Zəbratda:
Volçkinski cəddədə Kərimovun 43 nömrəli evində
Məhəmmədrası Ağarza oğlunun dükanı
Aşağıdakı dükənlər çörəyi yarıncı arpa və yarıncı buğda unundan pişirib 3 manat 60 qəpikdən sataçaqlar:
Kolyubakinski cəddə 29 – Lipiridi
Çelyayev Aleksandro-Nevski sırımada – Lipiridi
Krasnovodski və Kamenitsi cəddənin küncündə Pivovarovun dükanı

Bakı Şəhər İdarəsi Ərzaq şöbəsi

6/3

ƏRAZİ VƏ DÖVLƏT ƏMLAKI NƏZARƏTİNİN

Bununla ümumə elan olunur ki, Ərazi və Dövlət Əmlakı nəzirinin qarardında binaan [göra], Azərbaycan Cümhuriyyəti təhti-idarəsində [idarəsi altında] olan Bakı quberniyası, Cavad uyezd-i, Muğan səhrasının yerləri işbu il müddətində, yəni 1919 kanunu-əvvəlin [dekabrın] 31-inə kimi müzəyidəs [hərracsız] (torqsuz) olaraq əkin əkmək üçün ancaq kənd cəmiyyətlərinə, onların üzvlərinə və kəndlilər zəhmətkəş şirkətlərinə [kəndlilərin qurduqları əmək birliklərinə] icarəyə veriləcəkdir.

Bu yerlər işbu elandan 15 gün müddətində kimi, yəni 5 kanunu-əvvəl tarixində Cavad uyezd-i Petropavlovka (Qalaqayın) kəndində Muğan səhrası mühəndis[i] P. N. Klimentonun təhti-sədarətində [başçılığı altında] xüsusi həyət tərəfindən icarəyə veriləcəkdir.

Müəyyən vaxtdan sonra yerlər müzəyidəs icarəyə verilməyəcəkdir. Muğan səhrası yerlərini icarəyə götürmək arzusunda olan kənd cəmiyyətləri, üzvləri və zəhmətkəş kəndlilər şirkətləri kanuni-əvvəl[i]n 5-ından gec olmamaq şərti ilə bu barədə də Petropavlovka (Qalaqayın) kəndində xüsusi həyət sədri mühəndis Klimenton cənablarına ərizə pişinləş [təqdim] edib arzu etdiyi yerin məhəllini [yerini] və miqdərini göstərməlidir.

Yerlər 50 desyatin və yuxarı miqdarda əlahiddə qitələrlə [ayrı-ayrı hissələr halında] icarəyə verilir. Bunların məhəllii [və] hüddudu [yeri və sərhədi] xüsusi planda nişanlanmışdır. Həmin planı Petropavlovka (Qalaqayın) kəndində xüsusi həyət sədrində görmək mümkündür.

Qitələri hissə ilə də icarəyə verməyə xüsusi həyət nazir tərəfindən müvəkkildir.

İcarə haqqı üz növlə veriləcəkdir:
1. Pul ilə – hər desyatına 11 manat olmaq şərti ilə;
2. Mal ilə – əkiləcək yerin məhsulundan əkin növünün hər desyatın[ın]dan bu qərar ilə:
1) Buğda və yaxud noxud əkilərsə 5 put
2) Arpa və qarğıdalı əkilərsə 2/7 put
3) Pambıq əkilərsə birinci məhsuldan 3 put
4) Dən əkilərsə 10 put
5) Küncüd əkilərsə 3 put
Hərgah kartof və bağca əkilərsə, əvəzinə yuxarıda yazılan məhsul verilməlidir.
3. Su pulu – hər desyatına 25 rubla.

Yer və su üçün veriləcək pul 2 qışt [hissə, pay] ilə verilir: yarıncı yerlərdə və o biri yarıncı da 1 iyul 1919-da.

İcarə haqqı verilmək mal, məhsulət ələ gəldikdən sonra verilir. Pambıq və küncüd üçün 1 təşri-nəvval [oktyabr] 1919 və qeyriləri üçün 1 iyul 1919 tarixdən gec olmamaq şərti ilə icarə haqqı xəz-nəyə və yaxud xüsusi sborçıka (pul yığılan) verib, həyət tərəfindən verilməs qəbzlər alınır.

İcarə haqqı olaraq verilən mallar isə icarədarlar tərəfindən Qaradonlu, Mürsəlli, Saatlı, Qalaqayın [kəndlərində] və Salyan şəhərində vəqə dövlət ərzaq anbarlarına təhvil verilir. İcarədarlara su növbətlə buraxılıb, vaxtdan, miqdardan və məhsul növlərindən asılı olacaqdır. Muğan səhrasındakı yerləri icarəyə götürməmiş kənd cəmiyyətləri üzvləri və zəhmətkəş kəndlilər şirkəti işbu elanda göstərilmiş və xüsusi qanunlarla elan olunmuş şərait əsası ilə xüsusi həyatlı şərtname bağlamalıdır. Bu şəraitləri Ərazi Nəzarəti

dəftərxanasında (Telefon cəddəsində, nömrə 6), Bakı Ərazi İdarəsində (Vodovozni cəddə, nömrə 8) və Gəncə Ərazi İdarəsində (Gəncə şəhərində) və Cavad, Şamaxı, Göyçay, Quba uyezdləri naçalnik və mahal pristavları dəftərxanalarında və həmçinin Qalaqayında xüsusi həyət dəftərxanasında (Muğan səhrası mühəndis dəftərxanası) görmək mümkündür.

Yuxarıda göstərilən vaxt müddətində kənd cəmiyyətlərinə, üzvlərinə və zəhmətkəş kəndlilər şirkətlərinə icarəyə verilməyən Muğan səhrası yerləri müzəyidə ilə [hərracla] arzu edənlərə icarəyə veriləcəkdir. Bu barədə xüsusi elan olunəcəkdir.

Ərazi naziri dəftərxanası

Hamam

İcarə verilir Yuxarı Təzəpır cəddəsində “Hacı Yunis” hamamı. Arzu edənlər Merkuryevski cəddədə Əşrafəvun mağazasına müraciət edə bilərlər.

O. A. Salmannın

Diş kabinası və sını diş müalicəxanası

Dişlərə və ağza müalicə edir, ağrısız çıxırır, doldurur, qızıl və kaucuk üzərində sını dişlər qayırır və qızıldan qapaqlar qayırır.

Qəbul edir hər gün saat 9-dan 2-yə kimi, 4-dən 7-yə kimi. Nəbərejin cəddədə Dombrovski pereulokda [döngədə] Mehdi-yevin 7 nömrəli evində. Telefon nömrə 30-02.

253

Arvad diş həkimləri Z. A. Şexter və xanım

Dişlər ağrısız çıxılır. Qızıl qapaq, qarma və hər növ qayırma işlər. Dişin yaxşı qiymətlə təmin olunur. Kənlərdən gələnlər üçün iş təzliklə görülür. Qiyəmətlər münasibdir. Qəbul olunur 9-dan 2-yə və axşam 4-dən 7-yə kimi. Vorontsovski küçə, 14 nömrəli evdə, parədnı qapıda.

215

Diş təbibəsi Altmanın diş müalicəxanası

Naxoşları qəbul edir saat 8-dən 1-ə kimi, 4-dən 7-yə kimi, qadınları 1-dən 3-ə kimi. Dişlərə müalicə edir, doldurur, ağrısız çıxırır və qızıl və kaucuk üzərində sını dişlər qayırır. Hərbiyələ, məktəbilərə və uşaqlara külli faiz edilib.

Ünvan: Şamaxanski cəddədə ev nömrə 20. Aptek qarşısında. Telefon 18-73.

245

Doktor Ağahüseyn Kazımov

Əmrəzi-daxiliyyəyə [daxili xəstəliklərə] mübtəla olanları qəbul edir hər gün saat 5-dən 7-yə kimi. Parəpet, Şəbi İbrahimovun evində, 3-cü mərtəbə. Telefon 27-86.

244

Doktor F. S. Şteyn

Naxoşları qəbul edir səhər saat 9-dan 12-yədək, axşam saat 5-dən 7-yədək.

Marinski və Tarqovi cəddələrin küncündə Əşrafəvun evi, “Jorj” əksxanası. Telefon nömrə 54-44.

232

Doktor Kamilə xanım İsmayilov

Uşaq və əmrəzi-daxiliyyəsi [daxili xəstəlikləri] olan naxoşları hər gün səhər saat 10-dan 2-yədək və axşam 4-7 qəbul edir. Adres: Armyanski 16. Telefon 56-89.

235

Doktor Əliheydər Allahverdiyev

Daxili naxoşları qəbul edir səhər saat 8-dən 10-ə kimi, axşam saat 4-dən 6-yə kimi. İcəri şəhərdə bağın qarşısında Minaeretski küçə, ev nömrə 1. Telefon nömrə 36-91. Б. Минеретская ул., д. N 1. Телеф. 36-91.

236

Doktor Rza bəy Sultanov

Paris Dərülfünunundan

Qəbul edir daxiliyyə və əsabi xəstələri hər gün saat 9-1-ədək, saat 4-7-yədək. Telefon 5-30. Adres: Parəpet, Kolyubakinski küçədə nömrə 39. “Azərbaycan” qəzetlə idarəsinin yanında.

237

Həkim Arşaq Ayrəpetoviç Akopyans

Əsabi və həkimlərin qayırma mübtəla olanları axşam saat 3-dən 6-yə kimi qəbul etməyə başlamışdır.

Ünvan: Balaxanski cəddədə nömrə 10, İstanislavski cəddənin küncündən 3-üncü ev. Telefon 55-26.

Saat 3-ə kimi 32-77 nömrəli telefon ilə danışmaq mümkündür. (16-ıncı xəstəxana).

256

Doktor Krinski

Sifilis, əmrəzi-tənasüliyyə [zöhravi xəstəliklər] və cild mərazinə mübtəla olanları qəbul etməyə başlamışdır. Səhər saat 9-dan 12-yə kimi; axşam saat 4-dən 7-yə kimi. Ünvan: Tarqovi cəddədə Tağıyev qarşılarının 10 nömrəli evində. Telefon 15-59.